

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra sociologie
Posudek vedoucího bakalářské práce

Jméno autora	Markéta Stuchlíková
Název práce	Vliv sociální stratifikace a sociálního statusu rodičů na volbu střední školy u žáků a žákyň 8. a 9. třídy
Studijní obor	Sociologie
Vedoucí práce	PhDr. Michal Tošner, Ph.D.
Oponent práce	
Rok obhajoby	2020

Hodnocení cíle/ů práce

Předmět zájmu studentku Markétu Stuchlíkovou v samém počátku mířil na pole sociologie vzdělávání, který byl motivován určitým vhladem do této problematiky, jímž byl výkon pedagogické profese u člena rodiny. Původním cílem práce mělo být postihu proces volby SŠ u žákyň a žáků završujících základní vzdělávací stupeň kvalitativním způsobem. Od takového postupu by bylo možno čekávat, jaká kritéria jsou aktéry subjektivně zohledňována při volbě střední školy, kromě prospěchu, vliv genderové role při rozhodování, spádové dostupnost SŠ, aspirace žákyň a žáků samotných na straně jedné a na straně druhé, aktéřská kritéria porovnat s objektivními ukazateli, vzdělání rodičů a jejich socioekonomické postavení apod. Studentka však svůj výzkum hodlala realizovat ve vlastním sociálním prostředí a nedocenila vlastní pozici ve vztazích, která se jí nakonec stala komunikační bariérou, nemluví o etických dilematech, které zkoumání ve vlastním sociálním prostředí nese. Studentka návazně modifikovala svůj postup a rozhodla se vytvořený vzorek respondentů zkoumat kvantitativně a to s využitím a ve srovnání s datovými archivy, které byly utvořeny výzkumy pojednávajícími o vzdělanostní aspiracích. V teoretické části svůj předmět vymezuje za využití několika zdrojů tuzemské odborné literatury a v kontextu výzkumných závěrů, které v nich našla. V souhrnu však nezpracovává odborné zdroje způsobem, který by jí umožnil vytvořit kategorie, které by byly účinným prostředkem ke zpřesnění výzkumné otázky, tvorbu hypotéz. Nelze říci, že by autorka dospěla k náležitěmu logickému provázání mezi standardizovanými kategoriemi využitého datového archivu, na něž nezbytně navázala a vlastní výzkumnou otázkou. V návaznosti na uvedené výhrady konstatuji, že cíl práce nebyl jako takový zdařile naplněn.

Hodnocení obsahové stránky práce

<i>Užití zásadní odborné literatury a zdrojů</i>	~~ano~~	<i>s výhradami</i>	~~ne~~
<i>Přiměřená odborná terminologie práce</i>	~~ano~~	<i>s výhradami</i>	~~ne~~
<i>Vhodně zvolená metodologie</i>	~~ano~~	<i>s výhradami</i>	~~ne~~
<i>Práce s výzkumnými otázkami</i>	~~ano~~	~~s výhradami~~	ne
<i>Adekvátní průběh analýzy dat</i>	~~ano~~	<i>s výhradami</i>	~~ne~~
<i>Splnění deklarovaného cíle/cílů práce</i>	~~ano~~	<i>s výhradami</i>	~~ne~~

Hodnocení formálních kritérií práce

<i>Stylistická úroveň práce</i>	~~dobrá~~	<i>s výhradami</i>	~~špatná~~
<i>Pravopis a gramatika</i>	~~dobré~~	<i>s výhradami</i>	~~špatné~~
<i>Vhodná grafická úprava stránkování a textu</i>	~~dobrá~~	~~s výhradami~~	~~špatná~~
<i>Zpracování tabulek, obrázků, příloh</i>	~~dobré~~	<i>s výhradami</i>	~~špatné~~

Zásadní připomínky k obsahové úrovni práce

Vlastní výzkum byl pak veden neodůvodněnými hypotézami, bez návaznosti. Ve výsledku jednotlivé ukazatele uvádí za celek vzorku v procentuálním vyjádření, což jí znemožnilo soubor diferencovat dle profilů žáků, které by pak mohly být srovnány s konkrétní vzdělanostní aspirací. Řečeno prostě, práce nám neposkytla žádnou

informaci o tom, zda a v jakém podílu znevýhodnění žáci aspirují na vyšší vzdělání jako strategii sociálního vzestupu a v jakém podílu naopak tendují ke vzdělanostní a sociální reprodukci. Obecné závěry v důsledku pracují s přílišnou generalizací, která nevyovídá nic o vzdělanostních aspiracích ani o reprodukci, ale spíše podmínkách vzdělávání, kde se však nezaměřuje na ty případy, u nichž se podmínky odchyľují od předpokládaného obecného standardu.

Ohledně cíle a jeho naplnění tedy v návaznosti na uvedení konstatuji, že cíl práce, tj. postižení vzdělanostních aspirací (ať již v původním či modifikovaném záměru) autorce nepodařilo naplnit způsobem, který by přinesl přesvědčivá zjištění. Tápaní, patrné v konstrukci hypotéz a výzkumných otázek, na jejíž problematičnost byla vedoucím v rámci konzultací upozorněna, vyústilo nejen do obecnosti a určité „mimoběžnosti“ vůči zamýšlenému cíli a je škoda, že tato skutečnost nebyla diskutována a reflektována ve vztahu k profesionálním výzkumům pojednávaného sociálního jevu vzdělanostních aspirací v rámci sociologie vzdělávání.

Zásadní připomínky k formální úrovni práce

Mohu konstatovat, že studentka tedy předkládá práci, v níž se pokusila stanovené téma výzkumně uchopit vlastními silami, postupy a prostředky, jež si dokázala osvojit a rámovala je velmi obecně v relevantním výběru odborných zdrojů. Práce se zdroji ctí převážně citační úzus, reference a citace jsou vyznačené, ačkoli místy nejsou zcela kompletní (u několika citací absenteje paginace). Objem zdrojů je poměrně sporný a zdroje by mohly být použity subtilněji a v kombinaci také pro vlastní empirii i účelněji. Z hlediska gramatiky je práce vcelku přijatelná, z hlediska formulací a struktury není pro čtenáře úplně snadno uchopitelná a slovně vyjádřené závěry nemají oporu v evidenci, nemají oporu v logickém zdůvodňování.

Otázky k obhajobě práce

Nekladu doplňujících otázek a žádám studentku, aby se spíše vyjádřila k výtkám.

Stručné slovní hodnocení (dle uvážení posuzovatele)¹

V posudku jsem popsal slabiny předkládané bakalářské práce. Ač není zdařilá s hlediska cíle, mohu jako konzultant říci, že byla vypracována s náležitým úsilím a svědomitě. První pokus Markéty Stuchlíkové o vlastní sociologický výzkum sice nebyl úspěchem, ale autorka prokázala jistou schopnost odborné práce.

Výsledné hodnocení práce

Práci doporučuji k obhajobě.

Navržené hodnocení

Navrhuji hodnotit stupněm „D“.

datum a místo

V Praze 7. 8. 2020

podpis autora posudku

PhDr. Michal Tošner, Ph.D.

¹ Např. náročnost tématu, specifika řešení, samostatnost nebo invence studenta, co jsou hlavní klady, nedostatky práce, případně jaký je přínos, nebo využitelnost práce, navrhovaná doporučení k možnému zužitkování práce; zejména však návrh řešení pro případ nedoporučujícího posudku: a) upřesnit, doplnit nebo rozvést stanovenou pasáž, b) opravit, přepracovat stanovenou pasáž, c) přepracovat celou práci na zadané téma, d) vypracovat novou práci na nové téma.